

ดูเอท์ฟอว์ทูแคทส์: บทวิเคราะห์ การตีความ และแนวทางการบรรเลง Duet for Two Cats: Analysis, Interpretation and Performance Practice

จักรพันธ์ ชัยยะ*¹ และนรเศรษฐ์ อดาการ์²
Jakaphan Chaiya *¹ and Norrasate Udakarn²

บทคัดย่อ

บทประพันธ์เพลง “ดูเอท์ฟอว์ทูแคทส์” สำหรับทรมเป็ตและทอมโบน เป็นบทเพลงที่ถูกเรียบเรียงมาจากการบทเพลงขับร้องคู่ในแนวเสียงโซปราโนซึ่งเป็นต้นฉบับ มีจุดเด่นที่การเล่นแบบสำเนียงเสียงร้องของแมวตลอดทั้งเพลง ซึ่งในฉบับนี้ได้ใช้เทคนิคการปฏิบัติเครื่องดนตรีควบคู่กับอุปกรณ์ฮาร์โมนิมวทในการเลียนแบบเสียงร้องของแมว การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะจนสามารถถ่ายทอดบทเพลงได้อย่างดีเยี่ยม การศึกษาถึงองค์ประกอบต่างๆ ของบทเพลงจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก สามารถแบ่งหัวข้อการศึกษาทั้งหมด 5 ประเด็น ได้แก่ 1.ภูมิหลังของบทเพลง 2.การวิเคราะห์โครงสร้างของบทเพลง 3.เทคนิคการบรรเลงเพลง 4.การเตรียมตัวและอุปกรณ์สำหรับการแสดง 5.การตีความเพื่อการแสดงประกอบบทเพลง

จากการศึกษาทำให้เล็งเห็นถึงเทคนิคสำคัญอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีทั้งทรมเป็ตและทอมโบน การผสมผสานการแสดงดนตรีและการแสดงละครเพื่อเสริมให้การถ่ายทอดเสียงเพลงมีสีสันและเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น จัดได้ว่าเป็นบทเพลงที่มีความเหมาะสมแก่การศึกษาหรือนำไปแสดงต่อหน้าสาธารณชน

คำสำคัญ : ทรมเป็ต / ทอมโบน / ดูเอท์ฟอว์ทูแคทส์

* Corresponding author, email: pluemtp@gmail.com

¹ อาจารย์ประจำ ดร. วิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ

¹ Lecturer, Dr., College of Music, Payap University

² อาจารย์ประจำ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ

² Lecturer, Asst.Prof Dr., College of Music, Payap University

Abstract

"Duet for two cats" for trumpet and trombone, is a transcription from an original composition for Soprano's duet. It featured an imitation of the cat's voices throughout the piece. For this version, the performing technique with Harmon-mutes will be used to imitate the sound of cat's voices. This study aims to develop knowledge and develop performance skills to be able to convey a musical perfectly. Therefore, the study of the components of music is necessary and can divided into five topics: 1. Musical background; 2. Analysis of the piece's structure; 3. Performing Techniques; 4. Preparation and equipment for the performing; 5. Interpretation for music performance.

The study reveals necessary skills for both the trumpet and the trombone performers. The combination of musical performances and acting helps audiences to understand the meaning for the piece and to earn more enjoyment. This piece can be an educational piece or a great alternative to improving your public performance skills.

Keywords: Trumpet / Trombone / Duet for two cats

บทนำ: ภูมิหลังของบทเพลง

บทเพลง "Duetto buffo di due gatti" หรือ Duet for two cats เป็นหนึ่งในผลงานของนักประพันธ์ชาวอิตาลี จิโออาชีโน รอสซินี (Gioachino Rossini, 1792 – 1868) แต่ยังไม่สามารถยืนยันได้อย่างแน่ชัดว่าเป็นผลงานที่รอสซินีประพันธ์ไว้หรือไม่ เนื่องจากมีคนที่ให้ข้อโต้แย้งว่าอาจเป็นผลงานที่ถูกประพันธ์โดยนักประพันธ์ท่านอื่น บทเพลงนี้มีต้นฉบับการประพันธ์สำหรับการขับร้องคู่ของนักร้องแนวเสียงโซปราโน ซึ่งส่วนใหญ่จะถูกใช้เป็นบทเพลงแถมหรือที่เรียกว่าบทเพลง "Concert Encore" ทำายการแสดงคอนเสิร์ตดนตรี ซึ่งมักจะนิยมนำมาบรรเลงไว้ในช่วงท้ายของการแสดงคอนเสิร์ตเพื่อเป็นการบรรเลงเพิ่มเติม โดยไม่มีการแจ้งรายละเอียดของบทเพลงไว้ในรายการการแสดง ทั้งนี้ ด้วยความนิยมและชื่อเสียงของบทเพลงซึ่งผู้ฟังต่างมีความชื่นชอบ ส่งผลให้บทเพลงนี้ถูกนำออกแสดงบ่อยครั้ง ทั้งในรูปแบบ

ของการขับร้องคู่ระหว่างนักร้องแนวเสียงอื่น ๆ อาทิ โซปราโนกับเทเนอร์ และ โซปราโนกับเบส เป็นต้น

“Duetto buffo di due gatti” เป็นบทเพลงที่มีจุดเด่นโดยใช้เนื้อร้องเพียงคำเดียวว่า “เหมียว” หรือ “Miau” “Meow” ตามเสียงร้องของแมว โดยเน้นการขับร้องและบรรเลงเลียนแบบสำเนียงและการส่งเสียงร้องของแมว โดยมีจุดมุ่งหมายในการบรรเลงบทเพลงให้มีความสนุกสนานและแทรกความมีอารมณ์ขันเข้าไปด้วย ซึ่งถือเป็นความพิเศษของบทเพลง และเนื่องจากเนื้อร้องไม่สามารถให้ความหมายได้ ดังนั้นผู้เล่นต้องอาศัยทักษะการตีความและการแสดงออกเพื่อให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจความหมาย และสัมผัสได้ถึงความสนุกสนานของการหยอกล้อกันของแมวทั้งสองในบทเพลงนี้ ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้บทเพลงนี้เป็นที่นิยมในการนำมาแสดงดนตรี

นอกจากบทเพลงนี้จะประพันธ์ให้กับนักร้องแล้วยังมีฉบับที่เรียบเรียงให้กับเครื่องดนตรีชนิดอื่น อาทิเช่น ทรัมเป็ตสองชิ้น ทรัมเป็ตกับทรอมโบน หรือไวโอลินกับไวโอล่า เป็นต้น ซึ่งในบทความนี้เป็นการนำเสนอจากฉบับที่เรียบเรียงให้กับเครื่องดนตรีทรัมเป็ตและทรอมโบนโดยมีเปียโนเล่นดนตรีประกอบ ซึ่งตลอดการบรรเลงทรัมเป็ตและทรอมโบนต้องใช้อุปกรณ์ฮาร์โมนิมูท (Harmon Mute) ในการบรรเลงตลอดทั้งบทเพลง เพื่อให้เสียงที่เป่ามีลักษณะออกมากล้ายกับเสียงแมวร้อง ซึ่งทำให้บทเพลงมีสีสันและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

ถึงแม้ว่าบทประพันธ์นี้อาจจะไม่ได้ใช้เทคนิคการประพันธ์ระดับสูงเท่าใดนัก แต่ก็เต็มไปด้วยความคิดสร้างสรรค์และอารมณ์ขันของผู้ประพันธ์ ทำให้ตัวบทเพลงมีเอกลักษณ์น่าสนใจ รวมถึงเมื่อนำมาบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมทองเหลืองด้วยแล้ว จึงทำให้เกิดการประยุกต์ใช้เทคนิคในการปฏิบัติเครื่องที่อาจไม่ได้พบเจอในบทเพลงทั่วไป ดังที่จะกล่าวในลำดับต่อ ๆ ไป

การเตรียมความพร้อมก่อนการแสดง

เพื่อให้สามารถถ่ายทอดการแสดงดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในระหว่างการเตรียมกระบวนการฝึกซ้อม ผู้บรรเลงต้องวางแผนทำการศึกษาบทเพลงล่วงหน้า เพื่อสร้างความเข้าใจในบทเพลง โดยแบ่งขั้นตอนการศึกษาบทเพลงดังนี้ การวิเคราะห์โครงสร้างของบทเพลง เทคนิคการบรรเลงเพลง การเตรียมตัวและอุปกรณ์สำหรับการแสดง รวมถึงการแสดงบทบาทท่าทางเพื่อสื่อถึงเรื่องราวการหยอกล้อของแมวประกอบบทเพลง

โครงสร้างบทเพลง

บทเพลง Duetto buffo di due Gatti มีความยาวของบทเพลงค่อนข้างสั้น ต้นฉบับประพันธ์ให้การร้องคู่แต่สำหรับฉบับที่นำมาเสนอนี้ถูกเรียบเรียงให้กับเครื่องเป่าทองเหลืองสองชิ้นคือทรัมเป็ตคีย์ซี และทรอมโบน โดยทรัมเป็ตปฏิบัติทำนองที่หนึ่ง หรือ Primo Gatto (First Cat) เปรียบเสมือนแมวตัวที่หนึ่ง ส่วนทรอมโบนปฏิบัติทำนองที่สอง หรือ Secondo Gatto (Second Cat) เปรียบเสมือนแมวตัวที่สอง แบ่งโครงสร้างบทเพลงทั้งหมดออกเป็น 3 ท่อน ประพันธ์โน้ตโครงสร้างรูปแบบอิสระ (Through Composed) บรรเลงเชื่อมต่อกัน โดยท่อนที่ 1 เริ่มห้องที่ 1 ถึงห้องที่ 29 บรรเลงในอัตราความเร็ว อะดาจิโอ (Adagio) มีความเร็วค่อนข้างช้า ทั้งท่อนบรรเลงอยู่ในบันไดเสียง ดี ไมเนอร์ (D minor) ท่อนที่ 2 เริ่มห้องที่ 30 ไปจนถึงห้องที่ 39 ในอัตราความเร็ว อันดันเต้ (Andante) มีอัตราความเร็วของจังหวะเพิ่มขึ้น อยู่ในความเร็วปานกลาง นอกเหนือจากนั้นมีการเปลี่ยนแปลงกลุ่มจังหวะ (Meter) จาก 4 กลุ่มจังหวะปกติในเครื่องหมาย 4/4 (Time Signature 4/4) เป็นกลุ่ม 2 จังหวะแบบผสม 6/8 (Time Signature 6/8) และยังคงบรรเลงอยู่ในบันไดเสียงเดิม ต่อมาในท่อนสุดท้าย เริ่มที่ห้อง 40 ถึงห้องสุดท้ายของบทเพลง ในท่อนที่ 3 นี้มีการเปลี่ยนอัตราความเร็วจังหวะเป็น อัลเลเกร็ตโต้ (Allegretto) มีความเร็วเพิ่มขึ้น และเปลี่ยนบันไดเสียงจาก ดี ไมเนอร์ (D minor) เป็น เอฟ เมเจอร์ (F Major) รวมถึงการเปลี่ยนกลุ่มจังหวะกลับมาเป็นกลุ่ม 4 ปกติ เหมือนท่อนที่ 1 สำหรับท่อนที่ 3 นี้เมื่อบรรเลงถึงห้องที่ 54 จะย้อนกลับไปบรรเลงที่ต้นท่อนที่ 3 อีกครั้ง ซึ่งจะเป็นเพียงท่อนเดียวเท่านั้นที่มีการย้อน

ทั้งนี้ในแต่ละท่อนจะมีลูกเล่นการเปลี่ยนอัตราความเร็วจังหวะชั่วคราว อาทิ เช่น อัตราจังหวะที่ค่อยๆ เร็วขึ้น (Poco piu mosso) อัตราจังหวะที่ค่อย ๆ ช้าลง (Poco rit.) เฟอ์มาตา (Fermata) หรือการบรรเลงกึ่งคาเดนซา (Cadenza)

การบรรเลงบทเพลง “Duetto buffo di due gatti”

ในการแสดงบทเพลง “Duetto buffo di due gatti” ครั้งนี้ เนื่องจากเป็นการแสดงร่วมกันระหว่างทรัมเป็ตในคีย์ซีและทรอมโบน ผู้บรรเลงจึงได้ศึกษาวิเคราะห์ พิจารณาร่วมกัน โดยดำเนินการเรียบเรียงและปรับแนวทำนองใหม่ เพื่อให้มีความเหมาะสมสำหรับเครื่องดนตรีทั้ง 2 ชิ้น โดยคำนึงถึงช่วงเสียง (Range) และการบรรเลงเสียงประสานซึ่งจะสามารถเสริมให้ท่วงทำนองที่บรรเลงมีความชัดเจนและคงไว้ซึ่งคุณลักษณะทางดนตรีของบทเพลงดั้งเดิม รวมถึงภายในบทเพลงมีลีลา

จังหวะที่สามารถแสดงออกถึงอารมณ์ขันและเน้นการสร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้ฟังได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการแสดง ผู้บรรเลงจึงได้ศึกษารายละเอียดของบทเพลง ภูมิหลังและรูปแบบการบรรเลง พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติการบรรเลงเครื่องดนตรีโดยยึดตามหลักการพัฒนาเทคนิคการบรรเลงบทเพลง โดยแยกเทคนิคการบรรเลงบทเพลงออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ คือ เทคนิคการบรรเลงของทรมเป็ตสำหรับแนวเสียง “Primo gatto” แทนแมวตัวที่หนึ่ง และเทคนิคการบรรเลงของทรอมโบนสำหรับแนวเสียง “Secondo gatto” แทนแมวตัวที่สอง โดยอ้างอิงและยึดแนวทางจากการแสดงของ ฮาคาน ฮาเดนเบอร์เกอร์ (Hakan Hardenberger, Trumpet) และคริสเตียน ลินด์เบิร์ก (Christian Lindberg, Trombone) ในการแสดงชุด “A Night at the Opera at Royal Academy of Arts” เผยแพร่ในวันที่ 23 พฤศจิกายน 1999

เทคนิคการบรรเลงของทรมเป็ตและทรอมโบน

การบรรเลงแนวทำนองของเครื่องดนตรีทั้งสองชิ้นในบทเพลง “Duetto buffo di due gatti” นั้น แม้ว่าจะเป็นแนวทำนองอาจไม่ได้มีความซับซ้อนในด้านรูปแบบและการพัฒนาท่วงทำนอง แต่ในด้านของเทคนิคการบรรเลงนั้น บทเพลงนี้ต้องใช้เทคนิคในการบรรเลงหลายประการ ซึ่งผู้บรรเลงได้ดำเนินการวิเคราะห์ และแยกเทคนิคการบรรเลงไว้แตกต่างกันไป ซึ่งแต่ละเทคนิคต้องอาศัยการเตรียมตัว การฝึกซ้อมและวิธีการบรรเลงให้เหมาะสม โดยผู้บรรเลงจะนำเสนอและอธิบายวิธีการเตรียมความพร้อมเทคนิคการบรรเลงทั้งหมด ดังนี้

การใช้ฮาร์มอนมิวท์ (Harmon Mute)

สำหรับบทเพลงนี้ ฮาร์มอนมิวท์ ถือเป็นอุปกรณ์ชิ้นสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเครื่องดนตรีทั้งสองชิ้น เนื่องจากฮาร์มอนมิวท์จะเปลี่ยนโทนเสียงให้มีความเล็กและแหลมขึ้น ทำให้น้ำเสียงมีความใกล้เคียงกับเสียงของแมวร้อง หลักวิธีการใช้ฮาร์มอนมิวท์ ผู้เล่นต้องเลือกใช้ฮาร์มอนมิวท์ที่มีก้านมิวท์ (Stem) ประกอบอยู่ด้วย เพื่อสามารถนำฝ่ามือเปิด-ปิดตรงปลายลำโพงของก้านมิวท์ สำหรับตัดเสียงให้คล้ายแมว การใช้ฝ่ามือปิดขณะที่เป่าจะทำให้เสียงเกิดความอืดอยู่ เมื่อเปิดปลายฝ่ามือเสียงจะค่อยๆ ดังกังวานขึ้นตามความซ้ำเร็วของการเปิดฝ่ามือ คล้ายกับการพูดคำว่า “Wah” ด้วยลักษณะการกำเนิดเสียงแบบนี้เองทำให้เทคนิคนี้ถูกนำมาใช้แทนเสียงร้องของแมว

การฝึกซ้อมเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้ฮาร์มอนมิวท์ขณะบรรเลงสำหรับเครื่องดนตรีทรมเป็ต ผู้เล่นควรเริ่มจากการถือทรมเป็ต โดยมือขวาจับเครื่องตามปกติ มือซ้ายใช้ประคองเครื่องและป้องปลายลำโพงมิวท์ จากนั้นจึงฝึกการเปิด-ปิดฝ่ามือโดยเริ่มต้นจากการเลือกเป่าโน้ตเพียงหนึ่งเสียง เมื่อคุ้นเคยจึงเปลี่ยนไปฝึกซ้อมกับการเล่นบันไดเสียงต่าง ๆ ในค่าโน้ตและความเร็วจังหวะแตกต่างกัน ทั้งนี้ผู้เล่นควรสังเกตความเร็วของการเปิดปิดฝ่ามือว่าก่อให้เกิดลักษณะเสียงแบบใดบ้าง รวมถึงจุดที่ทำการเปิดปิดฝ่ามือในส่วนจังหวะต่างๆ เช่น ช่วงต้นค่าโน้ต ช่วงกลางค่าโน้ต หรือช่วงปลายค่าโน้ต เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความคล้ายคลึงกับเสียงร้องของแมว ผู้เล่นควรศึกษาลักษณะการร้องของแมวประกอบ เมื่อคุ้นเคยแล้วจึงนำทักษะวิธีการนี้ไปใช้กับโน้ตในบทเพลง

ส่วนเครื่องดนตรีทรมโบน จะมีความแตกต่างในลักษณะท่าทางการถือเครื่องดนตรี เนื่องจากมีขนาดตัวเครื่องที่ใหญ่กว่า หลังจากนำมิวท์ประกอบเข้าที่ส่วนลำโพงเครื่องแล้ว ผู้เล่นต้องเปลี่ยนตำแหน่งมือซ้ายมาประคองตรงปลายลำโพงของมิวท์แทน เพื่อให้สามารถใช้ปลายฝ่ามือซ้ายในการเปิด-ปิดปลายลำโพงมิวท์ และปล่อยหน้าที่ให้ช่วงบ่าเป็นส่วนที่คอยประคองและรับน้ำหนักของทรมโบน ส่วนการฝึกซ้อมเบื้องต้นสามารถใช้วิธีการฝึกซ้อมเช่นเดียวกันได้

การใช้ฮาร์มอนมิวท์ในบทเพลง

โดยปกติแล้วโน้ตที่ถูกกำหนดให้ใช้ฮาร์มอนมิวท์มักจะมีเครื่องหมายกำกับอยู่ เพื่อให้ผู้เล่นสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ตัวอย่างเช่น

- ◆ หมายถึงใช้ฝ่ามือปิดกั้นลำโพงมิวท์และ
- + สำหรับเปิดฝ่ามือกั้นลำโพงมิวท์
- ◆ หรือ ○ หมายถึงใช้ฝ่ามือปิดเพียงแค่ครั้งเดียว

โดยบางครั้งอาจพบการใช้เครื่องหมาย “+” แทนการปิดฝ่ามือ และ “○” แทนการเปิดฝ่ามือกำกับอยู่เหนือโน้ตและเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เล่นสามารถเข้าใจการเปิด-ปิดฝ่ามือได้ถูกต้องตามสัดส่วนโน้ตที่ต้องการ นักประพันธ์สามารถใช้คำว่า “Wah” ได้เช่นกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนมากขึ้น เป็นต้น

25 Wah Wah Wah Wah..... Wah

C Tpt.

Tbn.

mf

Poco rit.

ภาพที่ 1 ตัวอย่างโน้ตที่ระบุเครื่องหมายเปิด-ปิดลำโพงมีวท์

25 Wah Wah Wah Wah..... Wah

C Tpt.

Tbn.

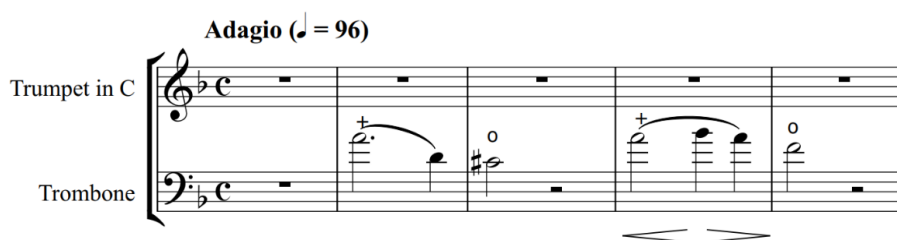
mf

Poco rit.

ภาพที่ 2 ตัวอย่างโน้ตที่ไม่ได้ระบุเครื่องหมายเปิด-ปิดลำโพงมีวท์

อย่างไรก็ตามเนื่องจากบทเพลงนี้มีต้นฉบับมาจากบทเพลงร้อง เครื่องหมายที่กำหนดจุดที่ต้องเปิด-ปิดฝ่ามือจึงไม่ได้ถูกกำหนดไว้ ดังตัวอย่างในภาพที่ 2 ดังนั้นการเลือกเปิดปิดฝ่ามือตามโน้ตต่างๆ จึงค่อนข้างมีอิสระกับผู้เล่นค่อนข้างมาก เพื่อให้ผู้เล่นสามารถฟังและเลียนสำเนียงคำร้อง “เหมียว” ได้ตามความเหมาะสม การเปิด-ปิดจึงสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกสัดส่วนของตัวโน้ตทั้งในประโยคเพลงที่ยาวและสั้น โดยส่วนมากจะทำการเปิดฝ่ามือในช่วงปลายจังหวะของโน้ตนั้นๆ ที่ต้องการ ซึ่งโน้ตที่มีค่าจังหวะยาวก็จะเปิดฝ่ามือค่อนข้างช้ากว่าโน้ตที่มีค่าจังหวะสั้นกว่า เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะการร้อง “เหมียว”

บทเพลง “Duetto buffo di due gatti” เริ่มต้นด้วยเสียงของแมวตัวที่สอง ซึ่งบรรเลงแทนด้วยเครื่องดนตรีทรมโบน ในตอนต้นนี้เองการบรรเลงโน้ตส่วนใหญ่ในช่วงแรกจะเป็นโน้ตยาวพร้อมการปรับระดับความดังขึ้น - เบาลง และมีการเคลื่อนไหวของแนวทำนองไม่มากนัก ผู้บรรเลงจึงบรรเลงโน้ตด้วยสำเนียงและด้วยน้ำเสียงปกติ และทำการปรับมือให้เปิดออกในช่วงท้ายของประโยคเพลงเท่านั้น เพื่อสร้างเสียงให้มีความคล้ายคลึงกับเสียงแมว ซึ่งได้ทำเครื่องหมายระบุไว้ด้วยสัญลักษณ์ + และ o เป็นตัวอย่างไว้บนโน้ตตัวสุดท้ายของท่วงทำนองหลัก

ภาพที่ 3 ตัวอย่างโน้ตทรมโบนท่วงทำนองแรกของบทเพลง

จากนั้นจึงตามด้วยเมฆตัวที่หนึ่งที่บรรเลงแทนด้วยทรัมเป็ต ด้วยท่วงทำนองที่คล้ายกัน เป็นเหตุให้ผู้เล่นทรัมเป็ตต้องฟังและเลียนสำเนียงของทรมโบน เพื่อให้เกิดความคล้ายคลึง สอดคล้องกันดังเป็นประโยชน์ของการสนทนาระหว่างเมฆทั้งสองตัว ซึ่งผู้เล่นเลือกที่จะไม่บันทึกสัญลักษณ์เปิด-ปิดฝ่ามือ แต่อาศัยการฝึกซ้อมจนชำนาญ

ภาพที่ 4 ตัวอย่างโน้ตทรัมเป็ตท่วงทำนองตาม

หลังจากทรัมเป็ตและทรมโบนจะร่วมกันบรรเลงทำนองในส่วนกลางของบทเพลงซึ่งมีจังหวะที่กระชับและเร่งมากขึ้น ด้วยท่วงทำนองที่สอดคล้องประสานกันบนอัตราจังหวะ 6/8 โดยในส่วนของการสร้างสำเนียงเลียนเสียงเมฆนั้น ทั้ง 2 เครื่องต้องร่วมกันบรรเลงและปรับใช้เทคนิคมือสำหรับการบรรเลงด้วยฮาร์โมนิมวท์ ซึ่งต้องเปิดและปิดพร้อมกันเพื่อให้ทั้ง 2 เครื่องสามารถบรรเลงให้มีสำเนียงและน้ำเสียงที่พร้อมเพรียงกัน ซึ่งสามารถอธิบายวิธีการบรรเลงด้วยการปรากฏสัญลักษณ์ในตัวอย่างภาพที่ 2 โน้ตท่วงทำนองที่สอง

ภาพที่ 5 โน้ตท่อนที่ 2 ในอัตราจังหวะ 6/8

เมื่อเข้าสู่ท่อนสุดท้ายของบทเพลง บทประพันธ์ได้เปลี่ยนอัตรากลุ่มจังหวะเป็น 4/4 ตามเดิม แต่เพิ่มอัตราความเร็วขึ้น ทำให้การบรรเลงในท่อนนี้บางช่วงบางตอนผู้เล่นต้องหยุดการใช้เทคนิคเปิด-ปิดฝ่ามือ เพื่อให้สามารถบรรเลงโน้ตออกไปได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 6 โน้ตห้องที่ 51 – 52 จากท่อน Allegretto

การสไลด์เสียง (Glissando)

การสไลด์เสียงนั้นเรียกได้ว่าเป็นเทคนิคที่มีความเฉพาะเจาะจงเป็นเอกลักษณ์สำหรับเครื่องดนตรีทองเหลือง โดยภายในบทเพลง “Duetto buffo di due gatti” มีการเรียบเรียงขึ้นสำหรับทรม์เป็ตและทรม์โบนให้บรรเลงพร้อมกัน ซึ่งมีการเพิ่มเติมการบรรเลงสไลด์เสียงเข้ามาสองตำแหน่งในช่วงท้ายของท่อนแรกและท้ายท่อนที่สอง ดังภาพที่ 7 ซึ่งเป็นการเพิ่มเติมที่สามารถสีสันและทำให้บทเพลงมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะสำหรับการปรับเปลี่ยนไปสู่ท่อนสุดท้ายซึ่งเป็นท่อนจบของบทเพลง ซึ่งทั้งทรม์เป็ตและทรม์โบนต้องบรรเลงโน้ตด้วยเทคนิคสไลด์เสียงพร้อมกัน ดังนั้นในการฝึกซ้อมผู้บรรเลงทั้งสองจะต้องดำเนินการฝึกซ้อมและฝึกปฏิบัติการสไลด์เสียงให้สามารถบรรเลงโน้ตเพลงได้จากโน้ตหลากหลายตำแหน่ง

The image displays two musical staves. The top staff is for C Tpt. (Cornet Trumpet) and the bottom staff is for Tbn. (Trombone). The top staff is marked 'Andante' and the bottom staff is marked 'Allegretto'. Both staves have a red box highlighting a specific section of the music. The top staff has a measure number '29' and the bottom staff has a measure number '39'. The red box in the top staff highlights a measure with a quarter note and a half note. The red box in the bottom staff highlights a measure with a quarter note and a half note.

ภาพที่ 7 โน้ตสไลด์ท้ายท่อนที่ 1 และ 2

ทั้งนี้การสไลด์เสียงสามารถทำได้สองวิธีได้แก่ 1. การปรับริมฝีปากและความเร็วลมแบบฉับพลัน โดยนำเทคนิค ลิป สลอร์ (Lip Slur) มาปฏิบัติ จากโน้ตเสียงต่ำไปหาเสียงสูง โดยอาศัยเอกลักษณ์ของ โอเวอร์โทนฮาร์โมนิคซีรีส์ (Overtone Harmonic Series) ที่เครื่องลมทองเหลืองสามารถผลิตได้ 2. การใช้สไลด์คันชักไล่จากเสียงต่ำไปหาเสียงสูงด้วยความรวดเร็ว หรือกดลูกสูบสำหรับเครื่องที่มีลูกสูบ จากโน้ตเสียงต่ำไล่ไปหาโน้ตเสียงสูงด้วยความรวดเร็ว ทั้งนี้สามารถใช้โครงสร้างของโน้ตในบันไดเสียงมาปฏิบัติได้ แต่ไม่จำเป็นต้องเล่นครบทุกโน้ตที่ปรากฏในบันไดเสียงนั้น ๆ ส่วนมากเลือกใช้เพียงส่วนท้ายก่อนถึงโน้ตที่ต้องสไลด์ขึ้นไป

ในขั้นตอนของการเตรียมการสำหรับการแสดงนั้น สำหรับเครื่องดนตรีทรอมโบนผู้บรรเลงได้ดำเนินการฝึกซ้อมการบรรเลงด้วยแบบฝึกการบรรเลงสไลด์เสียงซึ่งสามารถฝึกปฏิบัติได้จากแบบฝึกหัด The Trombone's Toolkit, Philip Brink (2019) และหนังสือแบบฝึกหัด Mastering the Trombone, Edward Kleinhammer (2000) ซึ่งเป็นการฝึกซ้อมการบรรเลงที่ต้องประยุกต์จากแบบฝึกการเคลื่อนที่ของคันชักผสมผสานกับการฝึกการทำ ลิป เบลอ เนื่องจากการสไลด์เสียงขึ้นสำหรับทรอมโบนนั้น จะไม่สามารถลากคันชักเข้าหรือออกเพียงอย่างเดียว โดยในการบรรเลงจะต้องปรับริมฝีปากเพื่อสไลด์เสียงสูงขึ้นไปด้วย พร้อม ๆ กับการลากคันชัก

สำหรับเครื่องดนตรีทรัมเป็ต ผู้บรรเลงได้นำบางส่วนจากแบบฝึกหัด Lip Flexibility on the Trumpet, หน้า 11-16, Smith, W. M. (1935) มาฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้การบรรเลงเทคนิคสไลด์นี้ผู้เล่นควรสังเกตและคำนึงถึงการทำงานระหว่างความเร็วลม และลักษณะริมฝีปากของตนเอง เนื่องจากผู้เล่นที่เริ่มต้นฝึกส่วนมากมักให้ความสำคัญกับแรงลมเพราะต้องสไลด์เสียงไปหาโน้ตที่เสียงสูง จนลืมนึกถึงการปรับขนาดของรูปปาก ช่องปาก และความเร็วลมให้สัมพันธ์กัน

การบรรเลงโน้ตสูง (High Register)

การบรรเลงโน้ตสูงนั้น ถือเป็นอีกหนึ่งในเทคนิคการบรรเลงพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการบรรเลงเครื่องลมทองเหลืองทุกประเภท และสำหรับบทเพลงนี้ แม้ว่าจะเป็นบทเพลงที่มีต้นฉบับมาจากบทเพลงสำหรับนักร้อง แต่เมื่อมีการเรียบเรียงท่วงทำนองใหม่ให้มีความเหมาะสมกับทรอมโบนแล้ว พบว่าช่วงเสียงและระดับเสียงของโน้ตหลาย ๆ ตัวก็ยังจัดอยู่ในช่วงเสียงที่ค่อนข้างสูงมาก ดังนั้นเพื่อให้ผู้บรรเลงสามารถบรรเลงบทเพลงนี้ได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์ประกอบกับการใช้ฮาร์โมนีวอร์ทตลอดทั้งเพลง ในขั้นตอนการเตรียมความพร้อม ผู้บรรเลงจึงต้องฝึกปฏิบัติและฝึกซ้อมการบรรเลงโน้ตสูงให้เกิดความชำนาญ ดังภาพที่ 8 โน้ตห้องที่

ภาพที่ 8 โน้ตห้องที่ 22 – 24

จากภาพเป็นโน้ตส่วนหนึ่งของท่วงทำนองแรก ซึ่งผู้บรรเลงต้องบรรเลงโน้ตทั้งประโยคด้วยโน้ตสูงพร้อมทั้งการบรรเลงให้โน้ตทุกตัวมีความเชื่อมต่อกัน ในขณะที่ต้องใส่ฮาร์โมนีมิวท์ตลอดเวลา ส่งผลให้การใช้ลมและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อปากจึงเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการบรรเลงโน้ตในส่วนนี้ โดยผู้บรรเลงได้ใช้แบบฝึกการบรรเลงโน้ตสูงของ Rangebuilding on the Trombone, Ervin, T. (2020) ซึ่งจะเป็นแบบฝึกที่เน้นในการพัฒนาและเสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อปากของผู้บรรเลง ด้วยการฝึกปฏิบัติการบรรเลง ลิป สเลอ เป็นสำคัญ

การปรับคันชักสำหรับทรอมโบน และท่อลูกสูบที่ 1 และ 3 สำหรับทรัมเป็ต (Slide Adjustment)

เทคนิคการปรับคันชักสำหรับทรอมโบนนั้น ถือเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบรรเลงร่วมวงและการบรรเลงร่วมกับเครื่องดนตรีชิ้นอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการปรับระดับเสียงซึ่งสามารถดำเนินการบรรเลงไปพร้อม ๆ กับการปรับเทียบเสียงในเท่ากัน นักทรอมโบนจึงต้องดำเนินการฝึกซ้อมการปรับคันชักให้เกิดความชำนาญ เพื่อให้สามารถบรรเลงบทเพลงออกมาได้อย่างถูกต้องและสามารถบรรเลงในระดับเสียงที่เข้ากันกับผู้ร่วมบรรเลง

จากภาพที่ 9 เป็นโน้ตท่วงทำนองในห้องที่ 25 ถึง 29 ของบทเพลง โดยในส่วนนี้ ทรัมเป็ตและทรอมโบนจะต้องบรรเลงท่วงทำนองในลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกับประโยคถาม – ตอบ ซึ่งสามารถเปรียบได้กับการร้องเพื่อสื่อสารกันระหว่างแมวสองตัว ทั้งนี้เพื่อให้โน้ตประสานของทั้งสองเครื่องสามารถบรรเลงได้อย่างเข้ากัน นักทรอมโบนจึงอาจต้องปรับคันชักออกไปจากการบรรเลงปกติเล็กน้อย เพื่อให้เสียงของทรอมโบนต่ำลงเล็กน้อยเพื่อให้ประสานรับเข้ากับทำนองหลักที่บรรเลงโดยนักทรัมเป็ตในห้องที่ 28 – 29 ของบทเพลง เนื่องจากการบรรเลงด้วย

การใส่ฮาร์โมนิมิทจะทำให้ระดับเสียงของทั้งสองเครื่องสูงขึ้นเล็กน้อย ดังนั้นเพื่อให้สามารถบรรเลงบทเพลงให้มีความสมบูรณ์สูงสุด ผู้บรรเลงทั้งสองจึงต้องฟังและปรับระดับเสียงสำเนียงเข้าหากันตลอดเวลา

ภาพที่ 9 โน้ตห้องที่ 25 - 29

สำหรับนักทรมเป็ต โดยปกติจะใช้วิธีการปรับท่อนลูกสูบที่ 1 และ 3 บนโน้ตบางโน้ต อาทิ โน้ต D ได้บรรทัดห้าเส้น หรือ A ในช่องที่สองของบรรทัดห้าเส้น เป็นต้น เนื่องจากมีระดับความเพี้ยนสูงของเสียงเกิดขึ้นเป็นบางโน้ต โดยส่วนมากปรากฏบนโน้ตที่ใช้ลูกสูบนีวที่ 1 หรือ 3 ซึ่งเป็นเรื่องธรรมชาติของเครื่องดนตรีทรมเป็ต และเป็นที่ผู้เล่นควรศึกษาล่วงหน้าว่าโน้ตเสียงไหนที่เกิดความเพี้ยนเสียง จากนั้นจึงทำการฝึกฝนการใช้ท่อนที่ติดกับลูกสูบในการปรับเสียงนั้นๆ แต่สำหรับบทเพลงนี้ ผู้เล่นทรมเป็ตจะไม่สามารถใช้มือข้างซ้ายในการปรับท่อนลูกสูบได้ เนื่องจากต้องนำมือข้างซ้ายไปใช้การเปิด-ปิดปลายลำโพงมิวท์ตลอดเวลา จึงเป็นไปได้เลยที่จะปรับท่อนในขณะที่บรรเลง ดังนั้น ผู้เล่นต้องอาศัยทักษะการปรับหย่อนริมฝีปากบนโน้ตบางตัวเพื่อทำให้เสียงเพี้ยนต่ำลง ซึ่งจะช่วยลดความเพี้ยนของเสียงที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติของเครื่องดนตรีได้

การแสดง

หลังจากการฝึกซ้อมเทคนิคการบรรเลงต่างๆ แล้ว ผู้บรรเลงทั้งสองได้เพิ่มส่วนประกอบในการแสดงได้แก่ เครื่องแต่งกาย ท่าทาง และบทบาทในการแสดง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยเสริม และสื่อให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างแมวทั้งสอง และเกิดความรื่นรมย์ในดนตรีมากขึ้น โดยการแสดงบทบาทนั้นมาจากการตีความโครงสร้างและแนวทำนองในบทเพลง ซึ่งผู้บรรเลงทั้งสองให้เหตุการณ์สมมุติถึงแมวสองตัวที่ไม่เคยพบกันมาก่อนแต่มีโอกาสดูสนทนากัน และกลายมา

เป็นเพื่อนกัน ภายใต้โครงสร้างบทเพลงรูปแบบอิสระที่ถูกแบ่งออกเป็น 3 ท่อน มีรายละเอียดดังนี้

ท่อนที่ 1 ในขณะที่ทำนองที่เริ่มต้นด้วยเครื่องดนตรีทอมโบนทำหน้าที่เป็น แนวเสียงที่สองกำลังร้องเพลงพรรณนาอยู่นั้น แนวตัวที่หนึ่งบรรเลงด้วยเครื่องดนตรี ทรัมเป็ตทำหน้าที่เป็นแนวเสียงสูง ก็ได้ยินจึงค่อยๆ ย่องเข้ามาในพื้นที่ จากนั้นจึงร้อง ตอบด้วยท่วงทำนองที่คล้ายกัน จนทำให้แนวเสียงที่สองเกิดความสงสัยและนำไปสู่ การตอบโต้กันเล็กน้อยระหว่างแนวทั้งสองในช่วงท้ายภายใต้เครื่องหมาย Poco piu mosso ซึ่งแนวทำนองในช่วงนี้จะมีลักษณะหยอกล้อ รวมถึงมีอัตราความเร็วจังหวะ เพิ่มขึ้น ในการบรรเลงท่อนนี้ผู้เล่นทั้งสองต้องอาศัยการฟังซึ่งกันและกัน เพื่อ เลียนแบบลักษณะการบรรเลงให้มีความคล้ายคลึงกันเปรียบเทียบเหมือนการสนทนา

ท่อนที่ 2 มีลักษณะการบรรเลงภายใต้อัตราจังหวะ 6/8 และโน้ตที่บรรเลง ระหว่างแนวทั้งสองมีรูปแบบจังหวะที่เกิดขึ้นเหมือนกัน ประสานไปพร้อม ๆ กัน ผู้บรรเลงทั้งสองควรบรรเลงให้ได้สำเนียงที่เหมือนกัน เปรียบดังแนวสองตัวที่ร้อง เพลงคู่กันไป คล้ายบทเพลงเต็นรำที่มีจังหวะและอารมณ์เพลงกระชับมากยิ่งขึ้น

ท่อนที่ 3 เปรียบเสมือนบทสรุปของการสนทนาระหว่างแนวทั้งสอง ในท่อน นี้มีโครงสร้างแนวทำนองที่กลับมาโต้ตอบกันเช่นเดิมแต่มีเนื้อหาทิศทางที่พุ่งไป ในทางเดียวกัน แตกต่างจากช่วงท้ายท่อนที่ 1 ที่มีลักษณะหยอกล้อ ภายในท่อนนี้ ท่วงทำนองจะมีความไหลลื่นมากยิ่งขึ้น แตกต่างจากท่อนที่ 2 ซึ่งผู้เล่นทั้งสองต้องส่ง ต่ออารมณ์และสำเนียงในการเล่นที่ราบรื่นไปจนจบบทเพลง

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา ผีเสื้อ และนำบทเพลง Duetto buffo di due gatti” หรือ Duet for two cats ของ จิโออาชีโน รอสซินีออกแสดงต่อหน้าสาธารณชน ผู้บรรเลง พบว่าบทเพลงนี้เป็นบทเพลงที่มีเอกลักษณ์ น่าสนใจ และสามารถสร้างความสนุกสนาน ความประทับใจให้แก่ผู้ฟังได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นบทเพลงที่มีความซับซ้อนของโครงสร้างและรายละเอียดในบทเพลงไม่มาก จึงจัดได้ว่าเป็นอีกหนึ่งในบทเพลงที่เหมาะสมแก่การนำเสนอภายในรายการการแสดงดนตรี ซึ่งจะช่วยให้รายการแสดงมีสีสันเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ ด้วยลักษณะโครงสร้างของบทเพลงที่ไม่ซับซ้อน จึงเป็นบทเพลงที่เหมาะสมแก่การฝึกฝน หรือนำไปใช้ในการเรียนการสอนประเภทรายวิชารวมวงกลุ่ม เล็กอีกด้วย ซึ่งนอกเหนือจากความรู้ด้านการบรรเลง บทเพลงนี้ยังสามารถเปิดโอกาส

ให้ผู้เรียนหรือผู้เล่นได้สร้างสรรค์การแสดงกึ่งละครสั้นประกอบในขณะบรรเลง นับเป็นโอกาสที่ดีแก่ผู้เรียนที่จะได้ฝึกการตีความบทเพลงเพื่อให้เข้าถึงอารมณ์ เนื้อหาของบทเพลง การคิดวิเคราะห์ และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ควบคู่ไปพร้อมกัน รวมถึงการพัฒนาทางด้านเทคนิคต่าง ๆ เช่น การใช้ฮาร์โมนีมิวท์ การเล่นโน้ต สไลด์ การปรับคันชักหรือการควบคุมริมฝีปาก ดังที่ได้กล่าวไว้ในเนื้อหาก่อนหน้านี้เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะเป็นบทเพลงที่มีโครงสร้างไม่ซับซ้อน และไม่ได้เป็นบทเพลงที่ยาวเช่นบทเพลงสำคัญต่างๆ แต่ก็สอดแทรกเนื้อหา และเทคนิคต่างๆ มากมาย ที่ผู้เล่นไม่ควรชะล่าใจหรือมองข้ามความสำคัญเหล่านี้ ซึ่งการฝึกฝนอย่างถูกวิธีและเป็นระบบจะช่วยให้สามารถพัฒนาทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีจนทำให้เกิดความชำนาญได้ เพื่อให้การบรรเลงบทเพลงมีความไพเราะสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- Brink, P. (2019). **The Trombonist's Toolkit**. Nakhon Pathom : Mahidol University.
- Ervin, T. (2020). **Rangebuilding on the trombone**. Vancouver : Cherry Classics Music.
- Hickman, D. R., & Pepping, A. (2006). **Trumpet pedagogy: A compendium of modern teaching techniques**. Arizona : Hickman Music Editions.
- Kleinhammer, E. (2000). **Mastering the Trombone**. Wiscosin : MKO Publication.
- Mazzucco, E. (2018). **2 cats 1 piano, Music blog**. [Online]. Available from : <https://blogs.bl.uk/music/2018/08/2-cats-1-piano.html> [19 August 2022].
- Schlossberg, Max. (1947). **Daily Drills and Technical Studies for Trombone**. New York : M. Baron Company Inc.
- Smith, W. M. (1935). **Lip flexibility on the trumpet 41 studies for embouchure development**. New York : C. Fischer.

Stone, K. (1980). **Music notation in the twentieth century: A practical guidebook book**. New York : W. W. Norton.Mazzucco.